

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 4 frt. | Félévre . . . 2 frt.

Az „Erdélyi Gazda“ előfizetőinek a „Méhészeti Közlöny“ is megküldetik nygen.

Az erdélyi gazdasági egyesület tagjai a „Méhészeti Közlöny“-nyel együtt ingyen kapják.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 krral fizethetnek elő.

Külön a „Méhészeti Közlöny“-re előfizetni nem lehet.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZÁM.

Ide intézendők úgy a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések, valamint az előfizetések és hirdetési pénzek is.

Hirdetések és mellékletek a legolcsóbb árak mellett vétetnek fel.

Kéziratok nem adatnak vissza.

TARTALOM.

Gazdasági értekezlet Kolozsvárt.
Burgonyatermelési kísérletek. I. Békésy Sándortól.
A kolozsvári állatkiállítás kioskott jutalomdíjak.
Országos gyümölcs vásár Budapest n.

Kormányintézkedés.

A földmivvelésügyi miniser rendelete baromfiak terjesztése ügyében

Vegyes közlemények.

Alapszabálymegerősítés. Figyelmeztetés. Bejelentett állatok Eladó szőlő Lóvásár Nagy-Váradon. A zab hatása a tehenek tejelésére. Mikor legcélszerűbb a gyümölcsfákat trágyázni? A kerti szamóca szaporítása. Csalán, mint vércsillapító. Dugványok ültetése. A tojások tiláire eltevése.

Piaczi értesítő.

Nyiltter.

Gazdasági értekezlet Kolozsvárt.

(A földm. miniser részvételével tartotta az erdélyi gazdasági egyesület és az állatkiállítási szakosztály aug 29-én.)

A múlt hó végén lefolyt kolozsvári állatkiállítást megelőző napokban általánosan elterjedt amaz örvendetes hir, hogy földmivvelési miniserünk, gróf Bethlen András sokat ígérő állatkiállításunkat látogatásával szerencsétlenni fogja; nemcsak, hanem hogy kifejezést adott abbeli óhajlásának is, miként Erdély gazdasági bajai megbeszélése és azoknak miként való legkönnyebb orvosolhatása végett, Erdélynek legkülönbözőbb vidékeiről itt összesereglett gazdák részvételével értekezletet is óhajtana tartani.

A minisernek ezen elhatározása kétszeres fontossággal birt. Kiállításunk megtekintésével közvetlenül megismerni Erdély állattenyésztésének irányát és haladását egyrészt, másrészt pedig az élő szó közvetlenségével személyes informatiót szerezni Erdély gazdasági bajairól, hogy ezek iránt a kormány részéről teendő intézkedések szüksége, iránya és mérve annál könnyebben megállapítható legyen.

Mindenesetre a legnagyobb bölcsességre vall egy kormány férfinál, ha nem csupán a zöld asztalnál informáltatja magát, hanem közvetlenül szerzett személyes tapasztalatokra fekteti intézkedéseit.

Ezen értekezlethez az alapot részben az erdélyi gazdasági egyesület kebelében már megbeszélte és intézkedések tétele végett a miniseriumhoz fölterjesztett ügyek képezték, a min annyival inkább örülünk, mert ebből is látszik, hogy mily nyomatókkal bir a kormánynál az erdélyi gazdasági egyesület véleménye és törekvése.

Az értekezletet gróf Bethlen András földmivvelésügyi miniser nyitotta meg a következő beszéddel:

Tisztelt uraim! Nem szükség megemlékezni azon érdeklődésről, melylyel az ügy iránt viseltetnek; az erdélyi gazdaságnak ügyét értem s nem szükség körvonaloznom, hogy mi indit rá (valószínűleg gyakorlatinak fogják találni), midőn azt óhajtom, hogy amaz eszközöket és eljárásokat, melyek által szűkebb hazánk gazdasági felvirágozása remélhető, itt közvetlen a hivatott tényezőkkel és érdekeltekkel megbeszéljem.

Igen sajnálom, hogy egy szomorú családi esemény visszatart attól, hogy huzamosabb ideig jelen lehessen a tanácskozáson, de azt hiszem, hogy az idő elégséges lesz a szükséges mondani valók elmondására és meghallgatására.

Most tekintettel az idő rövidségére, lehetőleg szűkebb korlátokban kérem előadni eszméiket, nézeteiket, óhajlásait, sérelmeiket, hogy ebből, mint becses anyagból, mint ez idő szerint ez ügyek vezetője, magamnak okulást szerezzek s azon jóakarattal, melyben azt hiszem, nem kételkednek (zajos éljenzés), előgithessem az állapotok javítását. (Hosszas éljenzés.)

Felkéri ezek után Szabó Józsefet, az erd. gazd. egyesület elnökét, hogy az értekezletet vezetni sziveskedjék.

Szabó József erre Tormay miniszteri tanácsost kéri fel, hogy ama kérdéseket, melyekre a miniser felvilágosítást óhajt, előadjja.

Tormay mindenekelőtt előrebocsátja, hogy most oly feladathoz jutott, melyre nem készült elő s ő nagyméltósága a miniser e tárgyban nem is adott számára utasítást, tehát kéri, hogy mondandóit csupán úgy vegyék, mint egy szakember nyilatkozatát, ki az országnak ezen részét megszerette, szeretett ide ellátogatni, tanulmányokat tett s ezen tanulmányokból és tapasztalatokból kifolyólag talán egyik-másik kérdésben hozzá is szólhat az ügyhöz, de mindenesetre az utbigazítást meríteni fogja nem csupán ezen tanulmányokból, hanem a jelenlevők felvilágosításaiából, amiket aztán feldolgozván, munkakörét megállapíthatja.

Én épen — úgymond — ezen országrész, viszonyainál fogva, az ország többi vidékeitől lényegesen eltérőnek találtam s így azt, amit másutt talán üdvösnek, jónak lehet nyilatkoztatni, azoknak a módoknak az alkalmazását itt jónak mondani, vagy javaslatba hozni nem lesz helyes. Ha az Alföldön végig nézünk, időszakonként látunk munkás csoportokat, melyek szorgosan dolgoznak, de aztán bizonyos idő leltével sokáig ember nélkül marad a magterület, úgy, hogy mértföldekre nézhetek, a hol egy templomtornyot láthatok és munkást kaphatok. Ott természetesen más módozatokkal kell a gazdasági ügyekben a sikert megkísérteni, mint itt. Ott időszaki a munka, míg nálunk ez olvval nem boldogulhatnánk. Vizsgálunk koll itt a talajviszonyokat is, hogy egyik-másik minő műveletre alkalmas, vizsgálunk a helyzetet, mellékkörülményeket, hogy a gazdálkodás melyik ágazatának a kultiválása járna szerencsével.

Itt egyes apróbb részletekre találunk, melyek fontossággal birnak. Ugy vagyunk velük, mint a kis gyermek az összerakó képekkel, melyeknek egyes részei talán haszontalan daraboknak tetszenek, de összerakva a részleteket, szép egész lesz belőlük. Itt is az apró részletekre kell ügyelni, nem mint azon a vidékeken, ahol csupán a mezőgazdasági időszaki munkára van talaj, itt folytonosan dolgozni kell, hogy a nagy versenyben, melyet mi magunk zuditottunk magunkra a közlekedés fejlesztése által, megálljunk és hogy ez országrész missziójának eleget tebsen.

A kérdéseket épen azért szeretném részletezni s beosztani egyes faktorokra, hogy az egyes dolgok kivitelében a kellő utasítások meg legyenek nekünk adva s az ut, mely itt megmutattatik, követhető legyen.

Fontos a talaj, annak megmunkálása és felhasználása egyrészt mezőgazdasági termelés, másrészt állattenyésztés tekintetéből. Melyek szükségesek a növénytermelésre, melyek az állattenyésztés tekintetében s melyek azok, a mikre a gazda nem fektet sulyt? E kérdések jönnek elsőbbsen figyelembe. Bizonyos, hogy az apró állatok tenyésztése és a gyümölcstermelés is az, melyekre az egész országban nincs vidék, mely annyira alkalmas legyen, mint az erdélyi részek egyes területei. (Igaz. Ugy van.)

Ha felsoroljuk nézeteinket a talajviszonyokra vonatkozólag, ha áttérünk az állattenyésztés kérdéseire s utóljára befejeznék a tanácskozást azokkal, amiket kicsi kérdéseknek tartanak, de a melyeket én igen hasznosaknak találok, ha ilyen módon tárgyalnánk, akkor azt hiszem, megfelelենék az intentatióknak, miknek kifejezést adott a földmivvelésügyi miniser ő nagyméltósága. Így osszuk be a tárgyalni valókat s ha ma nem is lehetne mind bevégezni, (minthogy a kezdet megvan, a folytatás könnyebb lesz) ezen a nyomon haladva, könnyen czélt fogunk érni. Ha az egyes részletek előadatnak, talán még szót fogok kérni. (Éljenzés.)

Miksa Imre: Nagyméltóságu miniser ur! Tisztelt értekezlet! Nagyon sajnálom, hogy épen ezen alkalommal a méltóságos miniszteri tanácsos ur nézeteivel mindenben egyet nem érthetek. Mert én azt hiszem, hogy legelőször egy általános nézetet kellene kimondani azt illetőleg, hogy mit kellene itt tenni a vagyoni gyarapodás emelésére. Hogy ennek a véleményemnek hangot merek adni, arra felbátorított a nagyméltóságu miniser urnak ama nyilatkozata, mit elődei is hangoztattak, hogy Erdélynek vannak különleges érdekei, vannak itt olyan kivételes körülmények, melyek megfontolást érdemelnek. Azt hiszem, kimondhatom azt, hogy maga a mezőgazdaság itt Erdélyben, akármely térre lépünk is, elég anyagot nem szolgáltat arra, hogy a közvagyonosodás bekövetkezzék. A közvagyonosodás elérésére pedig szükség volna, mint itt két miniser is kifejezte, hogy Erdélyre sulyt koll foktotni

nemcsak a közgazdaságért, hanem azért is, mert Erdélynek fontos a helyzete, a civilizáció, kultura fészke kell hogy legyen. Az én csekély nézetem szerint az erre szükséges közvagyonosodás a mezőgazdaság által nem létesíthető, sem a talajviszonyok, sem az összes faktorok nem biztosíthatják. Két nagy mezőgazdasági hatalom van a szomszédunkban, Magyarország Királyhágón tuli része és Románia gazdag földjei, melyekkel a földmívelésben a versenyt ki nem bírhatjuk.

Erdély csak akkor haladhat, ha itt meghonosítjuk a gyári ipart. Minden anyagunk, viz, fa, kőszén meg van hozzá. Minden faktor közreműködhetik, hogy itt gyáripart létesíthessünk, csupán egy faktornal nem bírunk: Ez a pénz. Ezt kell megteremteni

Nekem adataim vannak arra, hogy külföldön vannak gyárak, melyek az anyagot nem képesek beszerezni s ide folyamodnak, hogy Erdélyben az anyagot felkeresik és kiviszik külföldre. Az én nézetem az, hogy törekedjünk elérni, hogy a mi anyagunkat itt dolgozzák fel. Vannak Erdélynek oly, mondhatom holt tőkék, melyeknek itt nem támogatói akadnak, hanem ellenségei. Biztosítani kell, hogy e tőkék a gazdaság emelésére használtassanak fel. Meg vagyok győződve, hogy ő nagyméltósága kitzüzte célul, hogy ezen faktorokat fel kell használni arra nézve, hogy Erdélyben a közgazdaság előmozdittassék. Ajánlom, hogy a részletek megbeszélése előtt mondjuk ki, hogy Erdélyben fel kell karolni a gyáripart, mint oly eszközt, melylyel a vagyonosodást s ezzel együtt az országrész fontosságát emelhetjük.

Betegh Sándor azzal kezdi beszédét, hogy most azt kérdejük tőlünk: mi fáj? mi akadályozza előhaladásunkat? A válasz: nincs pénz! Miért nincs? Feleletet adok. A pénzszerzésben, a vagyonosodásban akadályoznak a gazdasági élet politikai és gyakorlati körülményei.

Politikailag számíthatjuk azt a veszedelmet, mely Erdélynek marhatenyésztését fenyegeti, a külföldi fajtájú marhák tüdővésszel s más betegségekkel történt inficziálásával, mely a kivített megakadályozza

De vannak mi magunknak szarvasmarháink, melyek paralell haladnak a külföldivel jószágban, szépségben, sőt itt-ott el is hagyják. Nem a szomszédságért mondom, de láthatjuk a kiállításunkon, van-e a külföldnek oly szép szarvasmarhája, mint a Wass Alberté. A mi szarvasmarháinkat kell ápolni, művelni, hogy a marhatenyésztés meg ne bukják.

A második az, hogy ne méltóztassék azt mondani, hogy termesszünk gyümölcsöt, mert ezetre természetjük. Termesztettünk mi gyümölcsöt. Vagyunk, a kik két-három waggont tudunk eladni. Termesztünk mi eleget, de kérdés, hogy kinek? Termesztünk többet, ha lesz hogy kinek eladjuk. Ha nem biztosítjuk az eladást, akkor természetünk akármennyit, tejeszthetjük a természetét szövetkezet által, de nem lesz hasznunk belőle.

Harmadszor bátor leszek felhívni ő nagyméltóságának figyelmét Torda-Aranyosmegye vasuti tarifájára. A legujabb vasuti tarifa Torda-Aranyosmegyét lényegesen sújtja, mert a husz százalékos elengedéssel többet fizetünk annál, mint a mennyit eddig kedvezmény nélkül fizettünk. Ha ő excellenciájára, társminiszterének a nmlgu kereskedelemügyi miniszternek tudomására juttatja, hogy mily fontosak azok a feliratok, melyeket Torda-Aranyosmegye és több megye a vasuti tarifa miatt felterjesztett, talán nem fogja hevertetni a feliratokat s a kéréseknek helyet ad. Kérnök még a kormánytól, hogy a miniszter az erdélyi bortermelők szövetkezetét, amennyire hatásköre engedi, mint eddig, ezután is támogassa, miáltal az a reményünk, hogy a megkezdett munka sikeresen folytatattatik tovább.

A gyári munkára nézve, azt vélem, hogy az olyan ország, mint a miénk, hol a kézi munkaerő a földmívelésre is alig elég, nem alkal-

mas. Helyes gondolat ugyan a gyáripar más tekintetekből, de még nincs itt az ideje.

Volna még egy ijesztő réme e hazarésznek: a borzasztó elszegényedés, mely a régi jobbágyokra viszi vissza a népet. A jobbágy-ság felszabadult, de a jobbágy-ság igazában most kezdődik. Nézni kell a népet, hogy hanyatlik alá rohamosan. S hol a föld? Azoknál az intézeteknél, melyeket humánus intézményeknek kiáltanak ki, — a takarékpénztáraknál, melyek nyolcz százalék czímen tizenkét százalékot vesznek. A magas kormánynak a figyelmét ez intézetekre is kérem, mert ezek a birtokosság veszedelmei.

Sigmond Dezső: Nagyjában sem az előtte szóló, sem a Miksa Imre nézeteihez nem csatlakozhatom. Aláírom, hogy szükséges az ipart előmozdítani, de méltóztassék megtekinteni, hogy a hol virágzó ipar van, annak talaját ott találják, a hol a földmívelés kifejlődött. (Helyeslés.)

Ma Angliát kivéve egész Európa összes államaiban a mezőgazdaság termeli a legtöbbet, az ipar mellette eltörpül. (Ugy van.) De nem azért vagyunk ide összehíva, hogy a felett hátrózzunk, hogy az ipart, kereskedést vagy földmívelést terjesszük. Ő excellenciája reszortjába a földmívelés tartozik, azt vélem, erről kellene szólni. Én, dacára hogy iparos vagyok, a mezőgazdaság mellett szeretek szólni. Csatlakozom Tormay miniszteri tanácsos nézetéhez, hogy nálunk a kicsiségeknek tetsző dolgokat kell tekintetbe venni, hogy boldogulhassunk. A gyümölcsstermesztést jelentékeny tényezőnek tartom. Meg kell mondani gazdatársainknak, hogy a mikor sirnak, ha hat és fél forintot kapnak egy métermázsa buzáért, örülhetnek, hogy tíz krajczárt kapnak egy körtéért. Hisz Miksa Imre barátom is a gyümölcsstermesztés híve, mert a bora is gyümölcs, csak hogy kinyomva kerül fogyasztásra. (Tetszés.) El kell ismerni, hogy oly kincs van a kezünkben a gyümölcsstermesztéssel, melyet nem szabad eldobni. A miniszternek a jóakarathoz, melylyel e kérdést előrevinni törekszik, a mi közreműködésünk szükséges, hogy a gyümölcsstermesztés fellendülése mielőbb elérjék.

Hallottam gazdasági viszonyaink javítására vonatkozólag némely dolgokat felemlíteni s ezek közt van különösen egy, melyet igen fontosnak tartok, az tudniillik, hogy vidékenként állattenyésztési szövetkezetek létesüljenek. Mi mint állatkiállítási szakosztály, csupán díjazni tudjuk azokat az állatokat, melyeket ide elhozunk, de hogy az állattenyésztés fejlődjék, hogy a díjazásra minél több és minél szebb állat legyen érdemes, arra kellene a vidéki állattenyésztési szövetkezetek. Szükséges, hogy az állattenyésztés fejlesztésére meggyéknként szorgosabb figyelemmel legyenek, kellő utasításokat nyerhessenek, tapasztalatokat szerezhessenek. Én az állattenyésztési szövetkezetek eszméjét felkarolandónak vélem. És ismételtelen a gyümölcsstermesztés fontosságát. Az erdélyi lakosságnak tudnia kell, hogy egész Európa elismeri, hogy olyan kitünő gyümölcsöt, mint az erdélyi, sehol sem képesek termelni. Valósággal vakság és indolencia, hogy a gazdaság eme fontos ága nem részesül figyelemben. Ő nagyméltósága azt óhajtja, hogy az erdélyi részekben a gyümölcsstermelés, mely milliókat hozna be, fejlesztessék s e törekvést nekünk a magunk hasznából támogatni kell. Semmibe veszik azt, hogy a tojáskivitel mennyit tesz, de én tudom, hogy ez óriási jövedelmet képvisel s ezért igaz az is, hogy az apró marhatenyésztés fejlesztendő.

Nagy Dezső szólalt fel ezután. Előrebocsátva, hogy a gyakorlati életben fontos kérdések megoldásáért jött össze az értekezlet, felhívja a figyelmet arra a körülményre, hogy bár sokat beszélnek az amerikai szőlő-oltásokról, ő ily szőlőoltást tényleg nem látott és nincs tudomása, hogy Erdélyben ilyen léteznék. Ajánlja, hogy az amerikai szőlő-oltások, legelső sorban

Kolozsvárt gyakorlatba vétessenek. (Közbeszólások: van elég Enyeden, Monostoron!)

Szabó József beszélt most.

Méltóztassanak megengedni — ugymond — miután ő nagyméltósága a gyűlés vezetését reám bizta, hogy felkérjem az értekezleti tagokat, hogy az általános tárgyalást befejezettek tekintve, ő nagyméltóságának óhajtása szerint a részletekbe menjünk át.

A nagyméltóságu ministeriumtól épen ma jött le a válasz a gazdasági egyület ama felterjesztésére, melyet a hiányok pótlása végett tett. Örömmel jelentem, hogy a fontosabb tételek el lettek fogadva. Vannak ugyan egyes pontok, a melyek igen költségesek, például a monostori tehénfejő állomás felállítása, melynek megfelelő már van egy létesítve, ez megtagadtattott. A második az, hogy Torda-Aranyosmegyének vagy Kolozsmegyének is a vasuti tarifája most kedvezőtlenebb, mint a milyen eddig volt, — ebben a kérdésben a miniszter konkrét adatokat szerez. Hasonló fontos kérdés az alagsővezés olcsósága, mely tárgyban szintén jött válasz, a mi azonban azt tartalmazza, hogy a miniszter nagyobb kedvezményt nem adhat. Ezek volnának azok a kérdések, amikre újabb felvilágosítást kellene adni. Például, hogy Fogarason az alagsőkészítésre a gyár meg van, de a szállítás többé kerül, mint maga az alagső.

A tenyészállatkiállítás szállítmányainak tarifáját is meg kellene könnyíteni jövőre, hogy a kiállítás ne legyen csupán a közeli vidéknek a kiállítása, mint most, mikor olyan sokba kerül a szállítás, hogy a távolabbi vidékről csak a biztos nyereség tudatában hoznak kiállítani valót.

A mi az amerikai szőlő-oltást illeti, igenis mondhatom, hogy Nagy-Enyeden folyamatban van a szőlő-oltás, ezenkívül Medgyesen is, azután pedig Bánffy-Hunyadon létesített ilyen amerikai szőlő-oltó telep.

A dohánytermelés meghonosítása ez országrészben, lehet még feladatunk. Ha a földmívelésügyi miniszter kitudja eszközölni (nálunk nem lévén akkora terjedelmű alkalmas területek, mint a minőkre az engedélyek szabva vannak) hogy kisebb tetületre is adassanak engedélyek, ez a könnyítés előmozdítja a dohánytermelést.

A gyümölcsstermelést nem tekintem oly kevés fontosságúnak. Mint alkalmam volt ma már egy ízben mondani, a köztelek által igen hasznos módja van adva annak, hogy a termelés olcsón terjesztessék.

Annak előmozdítására, hogy a gyümölcsstermesztés a kisbirtokosok és köznép között is terjedjen, gondolnám, hogy a faiskoláknak tényleges létesítésére kellene szigorúan törekedni.

A baromfi-tenyésztés a tojáskivitel miatt fontos, a sertés-tenyésztés tekintetében pedig különösen a hussértésre kell gondot fordítani az országrész olyan területein, a hol a területi dimenziók olyanok, hogy nagyobb legelőt nem lehet előállítani. Azt hiszem ezekről kell tájékoztatást nyújtani a miniszter ő nagyméltóságának. Bátor vagyok felkérni Tormay miniszteri tanácsos ő méltóságát, hogy ezen kérdések valamelyikére utbaigazítást adjon.

Tormay: Ha meg méltóztatnak engedni, röviden sort veszek a kérdéseken. Az első a mi hangoztatott az ipar, mely nem szakmám s nem szólok hozzá. A többi figyelemben veendő kérdések között elsőnek tartom, hogy ez ország-részben a fehér marhára fordítottassék gond. Én számos éven keresztül fáradtam és fáradok, hogy ennek a jellegnek a területét megmentsem. Ő excellenciájára mindent el fog követni, hogy ez irányban az igények kielégítést nyerjenek. A mint szükségesnek látom, hogy a fehér marhának nagy terület jelöltessék ki, ép úgy szükségesnek látom, hogy a hol ez a jelleg nem alkalmas, ott a tenyésztése megakadályoztassék. Második dolog, hogy tejljen az állat. Mindenesetre erre suly fektettetik s a jól tejlő állatok kikerestetnek s épen az alkalmas

vidékeknek adatnak ki. Ezek az első teendők. A mondottak miatt pártolom amaz eszmét, hogy szövetkezzenek a gazdák, létesítsenek vidéki állattenyésztési szövetkezeteket, melyek a czélt jelesen fogják elősegíteni.

Másik kérdés a juhászat. Hogy ez mennyire fontos, azt mutatja Krassó-Szőreny példája. Ott semmi kezdetből, a miniszter támogatása folytán annyira fellendült a juh-tenyésztés, hogy valósággal virágzik. S honnan kérnek kosokat? Az erdélyi részekből. A cigája juhok megbecsülhetetlenek. A harmadik a sertés-tenyésztés. Itt határt vonok a nyáj és a házi sertés között. Az első a gazdának való, a második a kis embernek, a ki a maga ebédjével megfőzi a disznóét is és észre sem veszi a tartás kiadásait.

Hogy a gyümölcsössel mit lehet jó talajon csinálni, azt fényesen mutatja Kecskemét. Ott kataszteri holdját szívesen adták husz forintért, most ötszáz forintra is megy. De hát honnan tudják, hogy itt Betegh Sándornak gyümölcse van? Van itt börze, kereskedés, a hol jegyzések történjenek? Honnan tudják, hogy itt van gyümölcs? Hisz pálinkának csömöszölik össze a csodaszép szilvát. Aszalót kell vinni a szilva-termő helyekre és értékesíteni a gyümölcsöt minden módon. Ha a gyümölcstermelést felkaroljuk, az erre való törekvéseket támogatjuk, már ezek által idetereljük a vevőt, mint a hogy az Máramarosban történt.

Elő kellene készíteni az ügyet, úgy, hogy mikor eljönne az idő, hogy a bortermelő elesik szőlője jövedelmétől, ez a jövedelem már pótolva legyen.

Minden irányban történtek már intézkedések. Neki indulunk munkálkodni s támadjuk az ellenséget: a pénztelenséget. Adja Isten, hogy a támadás sikerüljön. A munkánál, mint munkatársainkra, biztosan lehet számítani azon urakra, kikre a haza szeretetében számítani lehet. (Éljenzés.)

Br. Jósika Gábor: A minket érdeklő tárgyak ez értekezleten nagyjában elő voltak adva. A miniszteri leiratból örömmel láttam, hogy a gazdasági egyesület felterjesztésének főbb pontjait helyesli, azonban egyes dolgokban visszautasítja a teendőket reánk, a mit szívesen magunkra is vállalunk.

De ezek közül kérjük, hogy törvény által rendezze a miniszter, hogy tisztavéri erdélyi szarvasmarha tenyésztessék. Utalok e tekintetben a megyei állattenyésztési szabályrendeletekre, melyek kívánni valót hagynak fenn. Engedje meg nagyméltóságod azt az észrevételt, hogy a hány megye van, annyi az ily szabályrendelet. Törvény útján kellene rendezni, hogy minő bikák alkalmaztassanak a községekben.

A másik az, hogy azzal vádolják az erdélyi gazdasági egyesületet, hogy a nem erdélyi szarvasmarhát agyon akarja ütni. De e tekintetben magam is egyoldalú vagyok. Egyoldalú vagyok azért, mert arra a meggyőződésre jutottam, hogy jobbat kell proponálni, hogy keveset elérhessünk. Vannak, megengedem kicsi vidékek, a hol a nyugoti marha-tenyésztése előnyös, de én azt veszem tekintetbe, hogy e kis körnek a határát megszabni nem lehet. Ezért kérjük, hogy kizárólag a mi országrészünkre a hazai fehér szarvasmarhát méltóztassék előnyben részesíteni, hozzáadva természetesen azt, hogy a ki külföldit kíván, annak a kívánságát nem lehet megtagadni.

Tormay: A mi a szabályrendeleteket illeti, azokra nézve igazat adok a felszólalásnak. Épen én néztem e szabályrendeleteket át s tapasztaltam, hogy szomszédos megyékéi egészen különbözök és sokszor egyike a másiknak kárt tehet. De küldtünk is már szabályrendeleti mintákat a megyéknek, melyek által bizonyos egyöntetűség lesz elérhető.

A mi a tarka marhát illeti, ilyen Erdélyben. hál' Istennek kevés van. A hol jól fizet, mint például Zám környékén, ott nem volna czélszerű a tenyésztését elfojtani, épen a ma-

gyar marha érdekében. Szabad azokra a helyekre magyar marhát is adni mindenüvé, de ennél többet szabad országban nem tehetünk.

Sigmond Dezső: Tisztelt értekezlet! Eltekintve azoktól a mik elmondattak, ismételtén indítványozom, hogy bizassék még az erdélyi gazdasági egyesület azzal, hogy egy gyümölcs-értékesítő egyesület alakítson Kolozsvár központtal. Mert úgy látszik, gyümölcsöt tudunk termelni, csak az a baj, hogy nem tudunk kereskedők lenni. Szükséges, hogy gondoskodjunk egy közvetítő közegről, mely a mi kitünő gyümölcsünket értékesíteni tudja. Tudok egy példát, mikor a bérlő földjének a haszonbérét ama gyümölcsfák terméséből fizette, melyek a földet körülvevették. Ha egy narancsot három krajczárért kapunk, míg egy jó körtéért tíz krajczárt fizetünk, akkor ez bizonyosan értékes. A gyümölcs értékesítő szövetkezet számolna az előnyökkel, megteremtén az összekötéseket s azért fontos.

Szabó József: Tisztelt értekezlet! Az előrehaladott idő indokolni fogja, hogy az eddigi tanácskozások eredményét a gazdasági egyesülethez való áttétel végett, összegezve a következőkben elmondhassam:

1) A szarvasmarha-tenyésztést illetően a Királyhágón innen való fehér fajtájú marhák ösztöszítése, tenyésztése és egyöntetű szabályrendelet alkotása;

2) a juhászatban a cigája fajtának és a teljes juh fajtának fejlesztése, melyet a miniszterium a kolozsi gazdasági teleppel elősegít;

3) a sertés-tenyésztésben módot és helyet keresni, hogy a hús sertésnek tenyésztése előmozdítottassék;

4) a gyümölcs-termelés szempontjából a törzskönyv, — a községekben a faiskoláknak rendeleti uton való tényleges létesítése s az értékesítést illetően Kolozsvár központtal szövetkezet létesítése, melynek szabály-tervezete mielőbb bemutatattatik;

5) a vasuti tariffa-kérdésében fennálló nehézségeket összegezve a földmivelésügyi miniszter útján a kereskedelmi miniszterhez felterjesztést intézni;

6) a dohány-termelésre nézve a kisebb területi engedély nyerése;

7) a lóher kezelésére és tisztázására közraktárt felállítani. (A kolozsmonostori gazdasági intézetnél hétfőn épen egy ily lóher-gép mutatattatik be.)

E pontok legyenek a mai gyűlés eredményei, melyeket aztán szakszerűen és részletesen lehet tárgyalni.

Tormay: E pontokat még egygyel ohajtanám kiegészíteni, a következővel:

8) Tárgyaltassanak azon mezőgazdasági iparok is, melyek mezőgazdasági tekintetben itt alkalmazhatók. (Helyeslés.)

Ezután gróf Bethlen András miniszter az értekezletet a következő beszéddel zárta be:

Tisztelt uraim! Igen köszönöm, hogy alkalmat adtak arra, hogy közvetlen érintkezés útján, direkt impressziókat szerezzek arról, hogy melyek itt a fontos érdekek. Tudom, hogy csupán idő kérdése volt az, hogy e gyűlés lefolyása formáserővel nem volt olyan, mint egy hosszasan, szakosztályok, tanácskozmányok által előkészített gyűlés szokott lenni. Ez azonban csak forma, de én a mai értekezletből levonom a következőket.

Fontos következtetés a mit kivonok, az, hogy ez alkalommal a tagosítási kérdés nem jött szóba. Ebből azt következtetem, hogy a mi e kérdésben ez ideig történt, megnyugvást szült.

Önök uraim a kormány czélzataira nézve azt a megnyugvást szerezhették a miniszterium hivatott tényezőjének felvilágosításából, hogy az a nézet, hogy Erdélyben a szarvasmarha-tenyésztésnek kell támogatást adni. Azt hiszem, felesleges, hogy biztosítékot nyujtsak arra nézve, hogy mennyire szívesen hordom a

felmerült kérdések megoldását, (Éljenzés.) de még azt is mondhatom, hogy bármely czél-szerű eszme, hasznos kezdeményezés jöjjön akár az egyesület, akár egyes tagok részéről, a legnagyobb figyelemben részesítették s a legnagyobb igyekezettel törekszem megvalósítására. (Hosszas éljenzés.)

Szabó József az értekezlet nevében köszöni a miniszternek, hogy alkalmat nyújtott az erdélyrészi gazdaközönségnek kívánságai elmondására s meghallgatta az érdekeit. Ezen köszönettel az értekezletet bezártnak nyilvánítja.

Az értekezlet kezdődött 4 óra 17 perczkor és végződött 5 óra 45 perczkor.

Burgonyatermelési kísérletek.

I.

Mezőgazdasági szesziparunk oly szoros összefüggésben áll burgonyatermelésünkkel, hogy az előbbi válságos helyzetének maradandó orvoslására, az egyik eszköz épen burgonyatermelésünk rationalis fejlesztése volna. A burgonya a szesztermelésre nemcsak olcsóságánál fogva legalkalmasabb, de a belőle nyert nyers szesz is könnyebben dolgozható föl finomabb szeszárak előállítására, mint bármely más nyersanyagból nyert nyers szesz.

Burgonyatermelésünk még nagyon kezdetleges. A mig Németországban, Ausztriában 120—130 métermázsza burgonyát termelnek kat. holdanként, addig nálunk az átlagos termés csak 50—60 mmázsa. Már most ha még tekintetbe vesszük azt is, hogy a német és ausztriai burgonyának 20% az átlagos keményítőtartalma és a miénk, egy-két vármegyétől eltekintve, átlag csak 14, legfeljebb 16%-ot ad, kitünik, hogy a mig Németországban vagy Ausztriában egy holdról 3200 kg. keményítőt nyernek, mi csak 960 kgt kapunk, tehát még egy harmadát sem annak a mennyiségnek, melyet a német vagy ausztriai a földjéről fölszed.

Németországban 24—26% keményítőtartalommal bíró burgonya sem tartozik a ritkaságok közé és távolról sem kell azt hinnünk, hogy Németországban a klimatikus talajviszonyok annyira kedvezők a burgonyatermelésre, hogy a németnek csak el kell vetnie a burgonyát és mindjárt a legjobb terem. A Németországban elért eredmények évtizedeken át folytatott következetes törekvéseknek és fáradságos, a tudományos világ odaadó hozzájárulásával folyt kísérletezéseknek az eredményei, mire főleg a német szeszadó adott impulzust.

E törvény szerint minél keményítőgazdagabb burgonyát dolgoztak föl a szeszgyárakban, annál kisebb adóteher esett a szeszre. A német szeszadótörvény ezáltal a burgonyatermelés emelésére rendkívüli nagy mértékben hatott és e törvény üdvös hatásának lehet tulajdonítani azt, hogy ma Berlinben külön burgonyatermelési kísérleti állomás áll fenn, mely csakis azon kérdés tanulmányozásával foglalkozik, hogy miként lehetne a burgonyát még jövedelmezőbb gazdasági növényvé átalakítani.

A burgonyatermelési kísérletezéseknek természetesen a céljuk nemcsak az, hogy megállapíttassanak a keményítőgazdagabb burgonya termelési módzatai. A minőség mellett a mennyiség játsza a főszerepet és e kettőnek szerencsés összeegyeztése képezi a főcélját e kísérletezéseknek. Termelhet valaki 26%-os burgonyát, de ha holdanként csak 30 métermázsát nyer, távolról sem mondhatja el magáról, hogy fáradozásait siker koronázta, mert nagyobb jövedelme volna pl. abban az esetben, ha egy holdról 60 métermázsza 18%-os burgonyát volna képes fölszedetni, a mi különben egyáltalán nem mondható valami fényes eredménynek. Arra kell tehát törekedni, hogy egy meghatározott felületen minél több keményítőt legyünk képesek előállítani.

A burgonyatermelési kísérletek, eltekintve

attól, hogy gépek s vonóerő használatával minél alább igyekeznek szállítani a termelés költségeit, nevezetesen az ültetés észszerűbb és a burgonya tenyésztésének megfelelőbb módzata; a vetőgumó megválasztása és a trágyázás által törekednek a burgonya minőségét és mennyiségét emelni és az utóbbit illetőleg Németországban, különösen a műtrágyák játszó a főszerepet.

Az 1889-ben idevonatkozólag francia és német gazdaságokban végrehajtott kísérletek eredményeit Buerstenbinder nyomán a következőkben tartjuk hazai gazdaközönségünk okulására ismerttetendőknek:

Eddig az általános nézet az volt, hogy minél nagyobb a vetőgumó, annál jobb eredményeket lehet elérni vele. Girard Aimé kísérletei a francia akadémiahoz benyújtott jelentés szerint e föltételt, úgy látszik megczáfolják. Az általa tett kísérletek szerint 55—75 grammos gumók csaknem épen olyan terméseredményt mutattak föl, mint a 75—100 grammosak és mivel a kísérleteknél használt összes burgonyafajtánál ugyanez volt az eredmény, azt lehet következtetni, hogy az egészen kis gumók nem alkalmasak ugyan vetésre, de főlöseleg a legnagyobb gumókat kiválasztani, mert a közepes nagyságuk épen olyan jó termést adnak, mint a legnagyobbak. Girard egyidejűleg e kísérletekkel konstatálta azt is, hogy minél gazdagabb fészkekből származik a burgonya, annál jobb termést képes adni. E kísérletek szerint ugyanazon fajta a míg ritkább fészkekből véve csak 13-szorosan fizette vissza a vetőgumót, addig gazdagabb fészkekből származva, a termés harmincszorosát is kitette az elvetett gumónak. Tehát a vetőgumó megválasztásánál a gazdagabb, legsűrűbb fészkekből származó közep-nagyságú gumókra kell figyelmünket fordítanunk.

A berlini kísérleti állomás múlt évi kísérletei arra engednek következtetni, hogy a légeny-trágya a burgonya keményítőtartalmát leszállítja ugyan mintegy 0.52 százalékkal, de a gumók mennyiségét annyira szaporítja, hogy hektáronként 2788 kg. keményítővel volt több termelhető a trágyázott, mint a nem trágyázott földön.

Békésy Sándor.

A kolozsvári állatkiállításon kiosztott jutalomdíjak.

Terünk nem engedi, hogy ez alkalommal a Kolozsvárt augusztus 28—30-ig tartott erdély-részi kilencedik tenyészállatkiállítás sikeréről, a részletekbe menve, bővebben megemlékezzünk, miért azt későbbre kell halasztanunk, de az általános véleménynek kifejezést kívánunk adni már most, a mely úgy nyilatkozik, hogy az imént lefolyt kiállítás, az eddigiek között a legsikerültebb volt.

Midőn ezt itten jól eső örömmel constatáljuk, egyttal szívből gratulálunk a kiállítási szakosztály elnökének, gróf Bánffy György ő méltóságának a szép sikerhez, mely fényes bizonyítéka annak, hogy a kiállítás ügye nála jó kezekbe van letéve.

A alábbiakban veszik olvasóink a kiállításon jutalmazottak, valamint az egyes jutalomdíjak összegéről szóló kimutatásunkat és pedig az osztályok és alosztályok szerint felsorolva.

A függőleges sorban első helyen álló jutalomdíjak arany frankokat, a második sorban állók forintokat jelentenek. A kik dícsérő oklevelet nyertek azoknak neve a megfelelő alosztályokban külön említettik fel.

I. Lovak.

A) Erdélyben született angol telivér lovak.

	frk	frt
1 Br. Wesselényi Béla	300	
2 " " "	200	
3 " " "	150	
4 " " "	100	
5 " " "	50	

B) Nem telivér lovak:

1. Nehéz teher alá való háttas lovak:

6 Br. Wesselényi Miklós	250	
7 Br. Wesselényi Béla	200	

2. Könnyű teher alá való háttas lovak:

8 Br. Wesselényi Miklós	200	
9 Br. Wesselényi Miklós	150	
10 Br. Wesselényi Béláné	100	
11 Korbuly Bogdán	50	
12 Vaska Gyula		100
13 Czetz Arthur		75
14 Gál Sándor		50

3. Hámos lovak 15' markoson (=163 cm) felül:

15 Br. Bornemisza Elemér	300	
16 Miksa Imreh	200	
17 Vaska Gyula	150	
18 Br. Bánffy Ernő	100	
19 Perlaky Albert	50	

4. Hámos lovak 15' markoson (=163 cm) alól

20 Br. Wesselényi Miklós	200	
21 Gr. Wass Jenő	150	
22 Hegyész Endre	100	
23 Kovács Béla	50	
24 Gál László		100
25 Czetz Arthur		75
26 Gönczy Mihály		50

5. Gazdasági lovak csikós kanczái:

27 Gr. Kornis Viktor	100	
28 Gr. Kornis Viktor	75	
29 Kovács Béla	60	

II. a) Erdélyi magyar szarvasmarha.

1. Tenyészbika, 3 évesen felül:

30 Ifj. Lészay Ferencz	300	
31 Sperker Ferencz	150	
32 Br. Wesselényi Béla	100	
33 Br. Jósika Gábor	50	

Dicsérő oklevelet nyert: Gróf Bánffy György 9-ik számú bikája.

2. Községi bikák:

34 Marokháza község	50	
-------------------------------	----	--

3. Bika 2—3 éves:

35 Sperker Ferencz	150	
36 Gr. Teleky Károly	100	
37 Mody Elek	50	
38 Rendel Herman		25

4. Bika, 1—2 éves:

39 Br. Wesselényi Béla	150	
40 Sperker Ferencz	100	
41 Lázár testvérek	50	
42 Szilágyi György		50
43 Boér János		25
44 Köblös Istvánné		15

Dicsérő oklevelet nyertek: Gr. Teleky Károly, gr. Wass Albert, br. Kemény Béla, Barcsay Domokos, br. Bánffy Ernő, P. Horváth Kálmán, Rueska Lajos és Z. Szabó Márton.

5. Gulyabeli tehén:

45 Sperker Ferencz	150	
46 Sperker Ferencz	100	
47 Gr. Wass Albert	70	
48 Br. Bánffy Ernő	50	

Dicsérő oklevelet nyertek: Vaska Gyula, Gönczy Mihály, gr. Wass Albert, gr. Wass Béla, gr. Bánffy György és br. Bánffy Ernő.

6. Fejős tehén:

	frk	frt
49 Gr. Wass Albert	100	
50 Barcsay Domokos	50	
51 Gr. Wass Albert	30	
52 Vaska Gyula		60
53 Nagy Lőrincz		40
54 Nagy Lőrincz		25
55 Gyarmathy József		15
56 Gönczi Gábor		10

Dicsérő oklevelet nyertek: Br. Jósika Gábor, Sperker Ferencz és br. Bánffy Ernő.

Kolozsvár sz. kir. város díjai, a helybeli kisgazdák részére:

57 Csiky György	50	
58 Csiky György	25	
59 Szilágyi György	15	
60 Szilágyi György	10	

Gr. Bánffy György díja:

61 Szász Ferencz	60	
----------------------------	----	--

7. Üsző 2—3 éves:

62 Sperker Ferencz	70	
63 Gr. Wass Albert	50	
64 Bede Károly	30	
65 Kovács Dénes		25
66 Vadas Albert		15
67 Gönczi Mihály		10

Dicsérő oklevelet nyertek:

Erdélyi róm. kath. status, Bede Károly, gr. Wass Albert, Benigni Sámuel, Lompérdi Korbuly Bogdán, Sperker Ferencz.

b) Erdélyi hegyi barna marha (riska).

68 Ifj. Balla Pál	50	
-----------------------------	----	--

III. Idegen fajtájú szarvasmarha.

1. Bikák:

69 Br. Wesselényi Béla	60	
70 Piger Károly	30	

2. Tehenek és üszők:

71 Benigni Sámuel	60	
72 Sigmond testvérek	30	

A kolozs-m nostoni gazdasági tanintézet által kiállított 4 drb. pinzgau-i üsző pénzdíjra nem pályázván, dícsérő oklevélre érdemesített.

IV. Bival.

1. Bikák:

73 Balogh Ferencz	150	
74 Gr. Bánffy György	100	
75 Gr. Teleky Károly	50	

Ezen kívül gróf Bánffy György 2. számú 3 éves bikája dícsérő oklevélre érdemesített.

2. Tehenek és üszők:

76 Balogh Ferencz	100	
77 Br. Jósika Gábor	80	
78 Mody Elek	50	

Ezen felül dícsérő oklevélre érdemesítették: Barcsay Domokos, Ferencz András, gróf Bánffy György és Herczeg Sándor.

V. Juh.

1. Hazai fajta:

79 Gr. Bánffy György	100	
80 Br. Bánffy Ernő	75	
81 Róm. kath. stat. radnothi urad.	50	
82 Br. Jósika Gábor	25	
83 Ugron Gáspár (gr. Bánffy György díja)	40	
84 Albert Dénes		15

Gr Kornis Viktor dícsérő oklevelet nyert.

VI. Sertés.

1. Hazai fajta:

85 Gr. Bánffy György	80	
--------------------------------	----	--

A kacsák ára őszkor hazai tenyésztőknek darabonként 3 frt 50 kr., a ludaké 6 frt; egyes kiváló példányokért több is követelhető.

A kacsák tojásainak ára darabonként hazai tenyésztőknek 20 kr.; a ludaké — ha ugyan lesz a saját szükségleten felül értékesíthető — 50 kr.

A gácsérok és gunárok, valamint a kacsák és ludak tojásai kicserélése és ingyen átengedése iránt ugyanaz szolgáljon zsinormértékül, mit a tyúkoknál hangsúlyoztam.

Megjegyzem, hogy az árakat azért szabtam oly alacsonyra, hogy a pepineriában tenyésztett fajták annál könnyebben terjedjenek.

Minden eladás, csere, vagy ingyen átengedésnél kikötendő, hogy a megvett, kicserélt, vagy ingyen átengedett tenyészanyag csak tenyésztésre fog használtatni, s hogy a tenyésztésről az igazgatóságnak lehetőleg jelentés teendő.

A január hó 1-ig el nem kelt vagy elnem cserélt avagy ingyen át nem adott állatok — fajták szerint a vezetésem alatti m. kir. minisztérium állattenyésztési osztályának bejelentendők, mely ezek elhelyezéséről a gazdasági egyesületek kebelében alakult baromfi tenyésztési bizottságok útján fog intézkedni.

De egy további célja a pepineriáknak, az abban tartott és tenyésztett állatok tenyészképessége, szívóssága, termékenysége, — nevezetesen tojóképesége, — nemkülönben fejlődése, érettsége és takarmánybeli szükségletére nézve való megfigyelése.

E megfigyelések tehát eszközölköznek; erre nézve pedig fontos feljegyzések alapján ide, az ide csatolt minta szerint jelentés teendő.

A ... m. kir. földmives iskola (gazdasági tanintézet) baromfi-pepineriájában tenyésztett állatok megfigyelése az 1892. év időszakában 1893. év jan. 1-ig.

A baromfi fajta tenyészképessége, szívóssága és honosulási képessége	A baromfi fajta termékenysége, különös tekintettel tojóképeségére; hányat tojt az évben darabonként	A baromfi fajta hogyan fejlődik, mennyi idős korában éri el érettségét, és a fogyasztásra való alkalmasságát	A baromfi fajta alkotása és költsége, valamint mint anya magtartása	A baromfi fajtának a takarmányt illető kívánalma és szükséglete	Észrevételek és vélemény

Kelt ..... 189.... január 1-én.

Aláírás.

A jelentésbe foglalandó megfigyelések 1892. évi január hó 1-től veszik kezdetüket és ugyanaz év december végével fejeztetnek be.

Miután az igazgatóság az okszerű baromfi-tenyésztés elveit ismeri, e tekintetben csak azt tartom szükségesnek hangsúlyozni, hogy a tisztaságra nagy gond fordítandó, hogy az állatok, mikor a kifutókban vannak, zöld eleséggel, tojásaik kemény héjának képződésére szükséges anyagokkal, és ha lehetséges, az omnivorák némi hús hulladékkal, vagy ezt pótló anyagokkal elláttassanak.

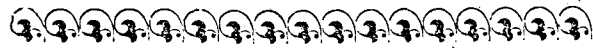
Egyebekben utalok Grubiczy Géyzának az Athenaeum irodalmi részvénytársaság kiadásában megjelenő s most sajtó alatt levő „A ba-

romfi-tenyésztés“ című munkája függelékkel ellátott III-ik kiadására.

Végre megjegyzem, hogy betegedések esetében állatorvosi segély veendő igénybe, és hogy az elhullások ide bejelentendők.

Budapesten, 1891. augusztus hó 4-én.

Bethlen, s. k.

Vegyes közlemények.

— **Alapszabály megerősítés.** A földmivvelésügyi m. kir. miniszter a Szebenmegyében levő *Márpod* községben alakult mezőgazdasági egyesület alapszabályait jóváhagyta.

— **Figyelmeztetjük olvasóinkat** Barthel Mihálynak lapunk mai számának hátsó oldalán lévő hirdetésére, különösen az abban hirdetett Brandl A.-féle magcsávára, melynek különös előnye, hogy könnyen és kevés hideg vízben feloldódik; a vele lefecskezendett vetőmag nem pattog fel, minélfogva mindenkor elvethető, a csiraképességet semmi módon nem befolyásolja; ereje annyira megbízható, hogy minden *üszögöt*, mely a vetőmagon van, tökéletesen elől, hogy azon *üszögöt* is, mely a földben előfordulhat s a maggal érintkezésbe jöhetne tökéletesen előli.

— **Az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási szakosztályának az egyleti irodában levő nyilvántartási könyvébe a következő eladó állatok vannak bejelentve:**

- 40 darab félig hizott, fehér, magyar ökör.
  - 4 darab herélt hámos ló.
  - 500 darab orbáncz ellen oltott malacz.
  - 1 darab mezőségi tenyészbika 1 1/2 éves.
  - 1 darab 6 éves, 178 cm. magas, herélt barna pej hámos ló.
  - 1 darab erdélyi magyar fajta bika, 3 éves 4 hónapos, nagy testü.
  - 124 darab 1 1/2 éves erdélyi magyar tinó.
- Bővebb felvilágosítást ad az erdélyi gazdasági egyesület titkári hivatala Kolozsvárt (belközéputca 11. sz.)

— **Kevesebb mennyiségben, naponta** frissen szedett édes asztali szőlőt kaphatni a malinger, madlein, soumuri műskotály, oportó és malvázi fajokból Kolozsvárt Szász Lajosnál, belfarkasutca 16. sz. alatt, kilóját 34 kron.

— **Lóvásár Nagy Váradon** A bihar-megyei gazdasági egyesület f. évi szeptember hó 19. és 20-án a lóversenyek alkalmával Nagy-Váradon egy külön *lóvásárt* tart, melyre a legjobb tenyészetekből sok kitünő anyag lesz felhajtva s így megérdemli, hogy a t. cz. vevők ott megjelenjenek és szükségleteiket fedezzék. A lóvásárra már eddig be van jelentve 226 drb ló, melyek közt négyes fogatok, kettős fogatok, hátas-, tenyész- és remonda-lovak vannak. A lóvásárra bejelentett lovakról katalógus lett kiadva, melylyel a bihar-megyei gazdasági egyesület titkári hivatala (Nagy-Várad, főutca Garts. ház) díjmentesen szolgál.

— **A zab hatása a tehenek tejelésére.** A zabot eddig főként csak a lovak etetésére használták. Tehenek etetésére az nagyon drágának látszott. Tett kísérletek azonban azt bizonyították, hogy a zabbal etetett tehenek teje nemcsak hogy több lett, de az zsirosabb és jobb ízű is lett. Ugy, hogy egy-tehénnek naponként 1 1/2 liter zabot adva, az nagyon kifizeti magát.

— **Mikor legcélszerűbb a gyümölcsfákat trágyázni?** A gyümölcsfákat általában ősszel és nyáron szokták trágyázni. A nyáron, augusztus végén, vagy szeptember elején megtrágyázott fák azonban új tevékenységre serkentetnek, minek következtében megfagynak. E tapasztalatok következtében egy szenvedélyes gyümölcsstermesztő kísérleteket tett annak megállapítása végett, hogy a legcélszerűbb

trágyázási időt megtudja s azt tapasztalta, hogy legcélszerűbb, ha a gyümölcsfákat október közepétől november közepéig trágyazzák. Az októberben trágyázott gyümölcsfák nemcsak hogy a fagy által semmit sem szenvedtek, hanem az almafáknál még a rügyek nagy része is, melyek a tél beálltakor még gyümölcsrügyeknek nem látszottak, a tenyészet megindultával tavasszal kidagadva, virágot és gyümölcsöt hoztak. Azóta törpe gyümölcsfáit évenként ősszel, a gyümölcs leszedése után, de mindenkor október második felében trágyazza meg, és pedig mindig trágyalé-oldattal. Ez idő óta gyümölcsfáinak még egy éves vezérágain is majd több, majd kevesebb virágrügy fejlődik, a szerint, a mint az illető faj többé vagy kevésbé termékeny, de két éves najtasokon minden kivétel nélkül nagyszámu gyümölcsrügyek fejlődtek ki. E mellett a gyümölcs rajtuk igen szépen kifejlik. S a különleg észre nem vehető átalakulása a rügyeknek gyümölcsrügyekké, tavasszal igen gyorsan megy végbe Gyakorlati oldala tehát ez eljárásnak az, hogy 3—4 évvel a fák előbb gyümölcsöznek, a mi természetesen nagy nyereség.

— **A kerti szamócza szaporítása.** A kerti szamóczát kétféle módon lehet szaporítani: 1. magról, 2. indák által. Az előbbi módon rendszeren csak újabb fajtákat szoktak előállítani keresztezés útján. Megjegyzendő azonban, hogy néhány fajtából, ha magról nevelik, a legkülönbözőbb változatok keletkeznek, míg ellenben más fajták szépen megtartják eredeti tulajdonságaikat. Ilyen a többi közt a kéthónapos szamócza, mely magról kelvén, dusan fejlődik és gazdag termést hoz. Magjok gyorsan csirázik s a palántákat pikirozni kell. Minthogy azonban a kerti szamóczának igen sok jó fajtája van s minthogy a meglevő jó fajtáknál jobbakat tenyészteni nem igen könnyű dolog, legjobb volna, ha a szamóczatermelők a meglevőkkel beérnék s azokat szaporítanák, az új fajok tenyészését pedig a tenyésztőkre vagy a műkedvelőkre bizná, a kik szórakozásból foglalkozhatnak vele. Az indákról való szaporítás a legelterjedtebb és legjobb, mert ezen az uton a legjobb, legtartósabb és legtermékenyebb töveket lehet az óhajtott fajtákból nevelni. Az eljárás egyszerű. Julius vagy augusztus hónapokban leszedjük az indákat az anyatövekről s vagy üres melegágyba, vagy más kevésbé árnyékos ágyba, jó laza földbe ültetjük s eleintén nedvesen és árnyékban tartjuk. Itt az indák csakhamar gyökeret eresztenek, mire aztán vagy ősszel ágyakra ültetjük, vagy pedig helyükön hagyjuk s tavasszal földestül rendeltetésük helyére ültetjük.

— **Csalán mint vércsillapító.** Még ha káptalan volna is az ember feje, még akkor sem férne bele az a sok mindenféle apróság, a melynek tudása pedig akárhányszor jó és hasznosnak bizonyult. Így például sokan nem fogják tudni azt, hogy csalánnal a vérzést azonnal el lehet állítani. Pedig nem is boszorkányság, hanem egyszerű dolog. Az egész csalánt meg kell annyira szárítani, hogy azt apróra megtörni lehessen. A csalánport azután a vérző sebre hintve, a vérzést minden fájdalom nélkül azonnal elállítja.

— **Dugványok ültetésére alkalmasabb** az ősz, vagy a lágy tél, mint a tavasz. Minden ehez értő szakember megegyezik abban, hogy a növényekre nézve jó, ha a talaj melegebb, mint a fölötte levő levegő, nem pedig megfordítva. Októberben pedig a föld annyira át van melegedve, hogy hőmérsékét a levegőé sohasem éri el, míg tavasszal a kihült földnél a levegő jóval melegebb. E szerint a dugványok ültetésére az ősz a kellő idő.

— **A tojások télire eltevésének kipróbált jó s e mellett egyszerű módja** a következő: Vegyünk egy, az elteendő tojások számának megfelelő nagyságu jó ládát, vagy hordócskát (megjegyzendő, hogy tisztának és teljesen szag nélkülűnek kell lenni, mert a tojás még a fa, fenyő stb. szagát is magába veszi) öntsünk a

fenékre körülbelül egy arasznyira tiszta (nem dohos vagy penészes) hámozatlan kölest és ebbe álltsd be sorjába, hegyükkel felfelé a tojásokat, úgy, hogy ne érintsék egymást. Erre az első sorra hintsünk ismét jó vastagon kölest, melybe egy új sort állítunk az elteendő tojásokból s így tovább, a míg az edény megtelik. Felül szintén egy réteg kölest teszünk s egy alkalmas fedéllel látva el a ládát, vagy hordócskát, tiszta levegőjű helyiségbe helyezük el. Hogy csak friss tojásokat kell eltenni, önként értetik; valamint az is, hogy eltevés előtt tisztára le kell azokat törölni, esetleg mosni. Köles helyett más apró magvakat, például lóherét, lutyet is lehet venni; olajat tartalmazó magvak, például, repce, mák, nem bizonyultak jóknak. Augusztus, szeptember és október hónapokban gyűl össze a legtöbb tojás, ezért itt az ideje a téli szükségletéről gondoskodni.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde. Legújabb jelentés. Buza 75-80 kg. 10 frt 30 kr.—10 frt.95 kr. Rozs 70-72 kg. 9 frt 90 kr.—10 frt 05 kr. Árpa 60 66 kg. 6 frt 25 kr.—6 frt 65 kr. Zab 39-41 kg. 6 frt 15 kr.—6 frt 40 kr. Tengeri 73-75 kg. 6 frt 40 kr.—6 frt 50 kr.

N.-Várad. szeptember 1. Tiszta buza 7 frt 20 kr. Elegybuza 6 frt 46 kr. Rozs 6 frt 36 kr. Árpa 3 frt 40 kr. Zab 2 frt 02 kr. Törökbuza 5 frt 10 kr. hl.ként. Széna kötetlen 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 30 kr. mm.ként. Marhahus 48 kr. kg.

Erdélyi piacok.
(Árak krajczárookban.)

A piaci czikkek	Mérték	Brassó	Csiksztereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarasz	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza .	hl.	820	800	790	750	750	700	800
Elegy buza .	"	500	750	700	525	600	600	—
Rozs	"	580	625	660	550	550	600	500
Árpa	"	460	350	—	—	—	—	475
Zab	"	280	275	700	200	350	220	300
Törökbuza .	"	540	550	680	450	500	500	540
Széna	q.	200	300	400	300	200	200	200
Szalma	"	80	100	180	180	100	140	—
Tűzifa	km.	260	240	220	380	220	200	180
Marhahus . .	kg.	48	30	40	40	44	38	40
Hetivásár napja .		VIII 28	VIII 26	VIII 25	IX 2	VIII 29	VIII 28	VIII 29

A piaci czikkek	Mérték	(y)-Fehérvár	Kézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza .	hl.	800	860	1000	705	840	710	760
Elegy buza .	"	725	—	900	605	750	610	540
Rozs	"	600	580	860	565	675	600	530
Árpa	"	—	440	490	—	—	410	—
Zab	"	230	300	500	275	640	210	230
Törökbuza .	"	500	580	620	490	650	500	460
Széna	q.	300	350	180	120	400	150	130
Szalma	"	200	100	100	75	200	100	110
Tűzifa	km.	260	240	300	235	220	300	220
Marhahus . .	kg.	45	44	46	44	40	50	44
Hetivásár napja .		VIII 27	VIII 27	IX 3	IX 3	VIII 27	IX 1	IX 3

A piaci czikkek	Mérték	Sepsi-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelly-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza .	hl.	780	700	575	675	775	—	—
Elegy buza .	"	650	660	500	600	750	—	—
Rozs	"	540	520	440	575	600	—	—
Árpa	"	450	400	335	425	—	—	—
Zab	"	280	200	200	250	525	—	—
Törökbuza .	"	530	480	475	525	530	—	—
Széna	q.	350	180	150	250	250	—	—
Szalma	"	150	130	100	130	150	—	—
Tűzifa	km.	160	180	260	180	240	—	—
Marhahus . .	kg.	44	44	26	36	40	—	—
Hetivásár napja .		VIII 31	VIII 31	VIII 27	VIII 27	IX 1	—	—

Kolozsvár, 1891. szept. 3. Tisztabuza 8 frt 50 kr 10 frt. Rozs 8 frt—8 frt 50 kr. Törökbuza 6 frt—6 frt 30 kr. Zab 5 frt 80 kr.—6 frt. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mm.-ként. Marhahus 50 kr. kg.

Állatvásárok.

Kolozsvár. Országos állatvásár augusztus 28—30-án. Szarvasmarha felhajtattott m. e. 3500 drb; eladatott 2123 drb. Ló felhajtattott m. e. 500 drb; eladatott 375 drb. Juh felhajtattott m. e. 100 drb; eladatott 54 drb. Sertés felhajtattott m. e. 250 drb; eladatott 171 drb.

Kolozsvár. Heti állatvásár szeptember 2—3-án. Szarvasmarha felhajtattott m. e. 120 drb; eladatott 72 drb. Ló felhajtattott mintegy 10 drb; eladatott 4 drb. Juh felhajtattott m. e. 50 drb; eladatott 22 drb. Sertés felhajtattott m. e. 300 drb; eladatott 192 drb.

Budapest-kőbányai sertésvásár. augusztus 28-án. Heti üzlet: kellemes hangulatu; árak emelkedőben. Heti átlag árak: magyar válogatott áru 260-360

kgr. nehéz 48½—49½ kr; 180—260 kg. nehéz 50—51½ kr; vidéki könnyű sertés 50—51½ kr; szerb 49—51 kr. tiszta kgrammonként Páronként 45 kg. ételsuly levonás és 4% engedmény. Eléségárak: Tengeri uj 6 frt 75 kr; árpa uj 6 frt 80 kr. Kőbányán átvéve.

Debreczen Heti állatvásár aug. 31-én és szept. 1-én. (Eredeti tudósítás.) Szarvasmarha felhajtattott 700 drb; eladatott 384 drb. Ló felhajtattott 550 drb; eladatott 280 drb. Sertés felhajtattott 3800 drb; eladatott 1937 drb. Általános irányzat: élénk.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

NYILTTÉR.)*

REGALE-UTALVÁNYOKAT,
illetve
KÖTVÉNYEKET
az esedékes kamatok külön meg-
terítésével

teljesen a hivatalos árfolyam
jegyzés szerint fizeti.

Ez év folyamán a forgalomban levő 5% magyar papíráradék és a 4% magyar aranyáradékkötvényeknek egy részén az utolsó szelvény kerül beváltásra; ennek esedékessége után csupán a szelvény-utalványok benyújtása ellenében új szelvény-ívek fognak kiadatni, melyeknek beszerzését jutalék nélkül készséggel közvetíti

FOLLY VICTOR

bank- és pénzváltó-üzlete
KOLOZSVÁRT.

18 (15-32.)

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közölhetnek. de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik. Kisebb összeg postabélyegekből is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Alkalmazást keres.

Alkalmazást keres egy, a kolozsmonostori gazdasági tanintézet jó sikerrel végzett, több évi gyakorlattal bíró, székely származású, nőtlen gazdasz, ki önállóan is működött. Címe a kiadóhivatalban G. B. jegy alatt megtudható.

Eladás és vétel

Eladó fajtálabok! czim a szerkesztőségnek.

1 him 2 nüstény angol agár és ezeknek több kis fia, továbbá egy 8 lövetű fegyver jutányos

áron eladó esetleg elcserélendő. Hol? megmondja a szerkesztőség.

Kerestetik egy 500-600 holdas földbirtok haszonbérletre. Ajánlatok D. jegy alatt a kiadóhivatalba intézendők.

ELADÓ

egy minden tekintetben kitűnő
Poland-China 1½ éves tenyész kan,

Kolozsvárt.
Értekezhetni ezen lap kiadóhivatalában.

PÁLYÁZAT!

Nagy-Küküllő-vármegye phylloxera-bizottságának határozata alapján a phylloxera elleni védekezésről alkotott szabályrendelet 4. §-a értelmében a **phylloxera-biztos állomás** betöltése céljából ezennel pályázat nyitattik.

A phylloxera-biztos évi fizetése a szabályrendelet 5-ik §-a szerint **1000 forintban**, évi utazási átalánya pedig **400 forintban** állapított meg.

A phylloxera-biztos a szabályrendelet 6-ik §-a szerint más hivatalt nem viselhet, vagy más üzletet nem folytathat és a 7-ik §-a szerint a vármegye hivatalos közegének tekintetik s mint ilyen hivatalos oltalomban és támogatásban részesül.

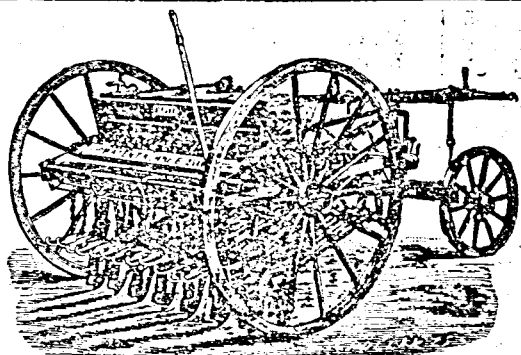
Állásától pedig csak az 1886. évi XXIII-ik törvényczikk alapján fegyelmi uton bocsátható el.

A pályázó, képességére nézve, okmányokkal kell hogy kimutassa a földmívelés és szőlőszeti téren szerzett szakismereteit és hogy a magyar nyelv mellett a németet is bírja.

A phylloxera-biztosnak lak- vagy székhelye Medgyes város, hivatali állása elfoglalására határidőül 1892. évi január 1-je van megállapítva.

A pályázat Nagy-Küküllő-vármegye alispánjához 1891. évi szeptember hó 30 ig bezárólag nyújtandó be. Segesvárt, 1891. évi augusztus hó 31-én.

Nagy-Küküllő-vármegye alispánja:
Szoboszlai.

61. (10-26.)

Bécs, 1890. Gazdasági kiállítás. Legmagasabb kitüntetés:
Nagy díszokmány!

KÜHNE EDE

gazdasági gépgyára Mosonban (alakult 1856-ban.)

Főraktár: Budapest, VI., vaczi-körút 21.

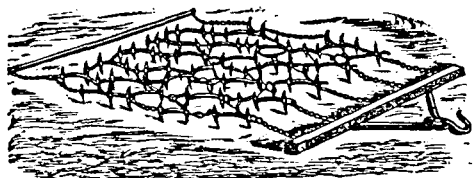
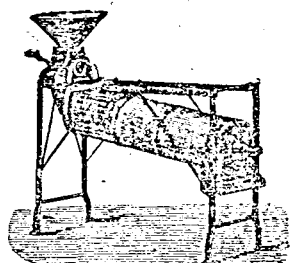
Ajánlja a t. gazdaközönségnek az általán kedvelt nép-
szerű és több mint 10,000 példányban elterjedt kitűnő

Hungaria-Drill sorvetőgépeit

Uj! Balance-Hungaria-Drill (Wabrosch szabad.)

Legjobb sorvető hegyes vidékre. Könnyű és olcsó répa-
vető gépek. Laacke-féle rét- és szántó-boronák. Tur-
csányi uj kéregtörője. Egy és kétvasú ekék, kapálók,
töltőgépek, rosták, konkolyozók s minden más gazdasági esz-
közök készletben.

Árjegyzékek
kivánatra.

Haszonbérbe vagy fix administratióra keres egy
volt gazdatiszt

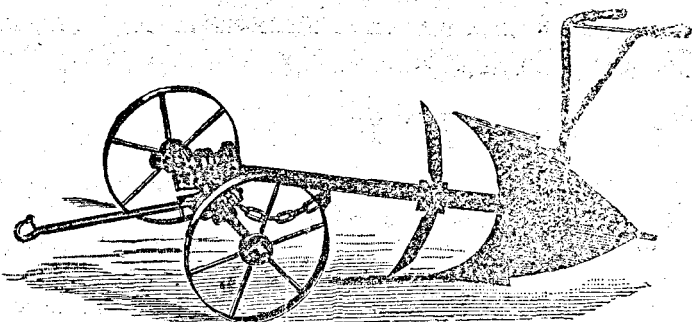
circa 1000 hold birtokot,

67. (1-x.)

esetleg megfelelő

gazdatiszti állást.

Tudósítások kéretnek e lap kiadó-
hivatalába.

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje.

(7.)

SIMONFFY ISTVÁN

(35-52.)

gazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, kultordanteza 48. szám.

Elvállal kijavításra mindennemű gépeket.
Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőzszivattyúk, zúzógépek, malom-
szerkezetek, kút és vízvezeték elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányából, nevezetesen egyes, kettős és há-
rom borozás ekék és taligák új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boro-
nák, továbbá kézi és járgányos eszplógépek, szelelő rosták, kukorica-mor-
zsolók, szőlő-zuzók, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyérdemű
közönség becses figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért és használhatóságáért felelősséget vállal.

Árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

„LÖVYTUS“ FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak is ezt
használják gyümölcsfák, rózsatövek nemesítésére, be-
teg fák gyógyítására. Napon nem olvad, hidegnek,
esőnek ellentáll, bogarak nem bántják, a fát telje-
sen fedi, levegő nem hatol
át rajta. Kapható (9.) (35-52.)

az „I. erdélyi szab. vegyészeti
gyárban“ és Tauffer Ferencz
utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára frt 1-30
300 „ „ „ „ —85
150 „ „ „ „ —45

Elismerő levelek kuldettek több hazai és ausztriai gazd. akadémiák és szőlészeti
iskolák, magán kertészeti és faiskolák által. Kitüntelve lett a bécsi, gráci, kolozsvári
Klaimason dícsérő-oklevéllel, a Lüttichi kiállításon arany-éremmel. Aradon kiállítási éremmel.

Alapított 1858-ban.

Ő es. és kir. fensége József fő-
herczeg udv szállítója

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang- és ércöntődéje
Kolozsvárt, belmonostor-uteza 12. szám.

Ajánlja gyártmányait, mint magyar
különlegességet

KUTAKBAN

és mindennemű

szivattyukban,

tüzi- és kerti fecskendőkben.

Ajánlkozik

köz- és magán-fürdők

felszerelésére,

szagmentes ürszékek

felállítására.

25. Elvállal (30-30.)

teljes vízvezeték és csatornázások
berendezését, városok, földbirtokosok és
magánzók részére, modern technikai ala-
pon és kedvező feltételek mellett.

minden vízümű munka

gyors és pontos kivitelére

Képes árlapok és részletes költségterve-
zetek kivánatra díjmentesen küldetnek.

Egyetlen belföldi

szivattyú-gyár!

UJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt,
főter 13. sz. a (br. Wesselényi-ház)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékileg bejegyzett czég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénzmenek és külföldi bankjegyek
vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszervények beváltása.

Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szervényekkel
való ellátása.

Utaltványok kiállítása a küföldre bármely értékben. — Igérvé-
nyek elárusítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe ajánlani bator-
kodom, egyszersmint kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, to-
vábbá ugy a kolozsvári, mint a felső pénzüintézetekkel fenntartott széles körű
és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe ho nak, hogy t. meg-
bizóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszkö-
löm és készséggel szolgállok minden a banküzlet körébe vágó felvilágosítással

2. (36-52.)

Kiváló tisztelettel **FOLLY VICTOR.**

Barthel-féle eredeti CARBOLINEUM

legkipróbáltabb és legolesőbb fa-védyszer Minőségben felülmulthatlan 5 kg.
1 frt 50 kr; 100 kg. 16 frt — Bécsből küldve.

MAGCSÁVA

buzaüszög ellen; 1 csomag (100 literre való) 15 kr. Nagyobb vásárlásnál ked-
vezményes ár.

49. (9-10.) **BÖRKENŐCS**

A bort lágygá és tartóssá teszi, nedvesség és hideg ellen biztosan véd.

Császári és királyi szabadalmazott

PATAKENŐCS

Védőszer minden patkóbetegség ellen! Egy kiló pléhdobozban 80 kr; 5 kg.
2 frt 50 kr; 100 kg. 40 frt Bécsből.

HERNYÓLÉP

Bajorországban legkitűnőbbnek elismerve.

Varrógépolajak, takarék-szekerkenőcs, papir-födellemez, mo-
revedő kátrány stb. legjutányosabban kapható

BARTHEL MIHÁLY és Tsá-nál. Bécs, X., Keplergasse 20.

(Alapított 1781-ben.)

Kiállítási számla.

Főkönyv 31.—3. lapján.

1890.

TARTOZIK.

KÖVETEL.

Kiadásokért:					Bevételekért:				
Jutalomdíjakra:					Államsegély	4620	—		
Aranyban	3500	59			Kolozsvár várostól jutalom 1889-re	100	—	4720	—
Készpénzben	1231	—	4731	59					
Nyomatványokért	629	18			Kiállítási jövedelem:				
Földmunkákért	23	20			Jegyekből, fűzet- és katalogusból	965	75		
Biztosítási díjakért	132	64			Helypénzekből	842	80		
Tiszteletdíjakért	800	—			Sorsjegyekből	170	20		
Postaköltség és nyugtabélyeg	57	07			A sorsjáték után visszamaradt nyere-				
Ór egész évi fizetése	60	—			ménytárgyak értékesítéséből	89	35	2068	10
Lottó-igazgatóságnak	30	—			Takarékpénztári elhelyezm. kamat			121	97
Fuvar és vám	184	59			Rendelkezési alaptól			967	03
Vegyes kiadások	1228	83	3145	51					
			<u>7877</u>	<u>10</u>				<u>7877</u>	<u>10</u>

Építkezési számla.

Főkönyv 20. lapján.

1890.

TARTOZIK.

KÖVETEL.

Oriold és Endstrasser számlája			1703	12	Államsegély a földművelési miniszter 20952. sz. zendelete alapján			1000	—
					Rendelkezési alaptól			703	12
			<u>1703</u>	<u>12</u>				<u>1703</u>	<u>12</u>

Jutalomdíj-tartalék számla.

Főkönyv 9. lapján.

1890.

TARTOZIK.

KÖVETEL.

1886-ban javára irt összegért	665	83			Át hozat 1889. évről			3253	77
1888-ban » » »	796	25			Gróf Bánffy György elnöktől 1891. évi jutalomra adott 100 frank			44	—
1889-ben » » »	995	10							
Átiratott a rendelkezési alapra			2457	18					
Átvitel 1891. évre			840	59					
			<u>3297</u>	<u>77</u>				<u>3297</u>	<u>77</u>

Rendelkezési alap.

Főkönyv 13. lapján.

1890.

TARTOZIK.

KÖVETEL.

Építkezési számlára			703	12	Át hozat 1889. évről			2831	88
Kiállítási számlára			967	03	Átiratott a jutalomdíj-tartalékról			2457	18
Átvitel 1891. évre			3618	91					
			<u>5289</u>	<u>06</u>				<u>5289</u>	<u>06</u>